

fűtött szoba levegőjében — úgyszólván ki-
zárólag a bőrével lélekezik. Paul Bert
kísérleteiből pedig azt tudtuk meg, hogy
0—13° C. hőmérsékletben víz alatt tartott
békáknak hetekig elégséges az az oxigén, a
mely aránylag kismennyiségű vízben van.
Öt liter 19° C. hőmérsékletű vizet tartal-
mazó ballonban ellenben 36 óra múlva ki-
múlt a kísérlet tárgyát tevő béka, mert ez
alatt az idő alatt a vízben foglalt levegő ösz-
szes oxigénjét elhasználta, a mi azt bizo-
nyítja, hogy 19° C. hőmérsékletben már
aránylag igen gyors a béka anyagcseréje s
s ezzel kapcsolatban élénk a lélekezési szük-
séglete is. E. G.

(10.) A kérdéses olasz rizlingnek tan-
nin hozzáadásával való derítése csak akkor
ajánlható, ha a puztán vízahólyaggal végzett
próbaderítések nem vezettek célhoz. Ez
esetben sikeres lehet a derítést közvetle-
nül megelőzőleg próbaderítéssel megállá-
pítani, hogy egy hektoliterre 10—15 vagy
20 gramm tannin veendő-e. A tanninnal
egyenlő súlyú vízahólyag használandó. A
derítésről bővebben olvashat Csánády-
Plósz, A borászat kézikönyve című mű-

ben, a mely a Természettudományi Társulat
kiadásában jelent meg.

A Julien-por egyenlő mennyiségű tan-
nin és zselatinából áll, melyben a zselatiná-
nak ugyanazon rendeltetése van, mint az
előbb ajánlott vízahólyagnak.

NAGEL SÁNDOR.

(11.) A tornatermek talajára hintett cser-
hég öntöttetvén, megpenészedik, s ez veszélyes
is lehet a tornázó gyermekek egészségére; de
ez nem elég ok arra, hogy inkább a cserhég
porában tornázzunk. A tornatermek szabad-
gyakorlatokra szánt talaját legjobb nem
cserezni; e helyett kettős padlót használ-
junk. Ez abból áll, hogy a lerakott padló
fölé a rendes »vánkosfákat« helyezzük, s
erre rakjuk a második padlót, mely így
nem fog porzani. A tornaszerek körül al-
kalmazott cserhéjat pedig dupla mennyiség-
ben tartván, hetenkint változtathatjuk s így
a használat alatt volt cserhég egy-egy héti-
napos, szellős helyen száradhat.

NAGEL SÁNDOR.

(12.) Planer, a kiről Bloch 1785-
ben a *Petromycon Planeri*-t elnevezte, a
botanika tanára volt Erfurtban. E. G.

A CSILLAGOS ÉG.

Bolygók: Merkur a februárius közepé-
től márczius közepéig terjedő hónapban
majdnem állandóan reggeli 6h 30m-kor kel,
és a délutáni órákban nyugszik, még naple-
mente előtt. Eleinte α és β Capricorni
meghosszabbításában áll, annnyival β -től délre,
mint ettől α északra. Februárius 1-jén már
ezen csillagzat δ nevű csillagja mellett ta-
láljuk, míg a havi köz leteltével az Aquarius
csillagzat nyugoti, gyéren csillagos tájékba
jut. — *Venus* eleinte σ Sagittarii felett
keresendő. Onnét vándorol α és β Capricorni
felé, a mely csillagoktól márczius 7-ikén
délre marad, míg a hó 15-ikén e csillagkép
közepéig ér. *Venus* hajnali csillag, a mely
állandóan reggeli 4h 50m körül kel, és az
első délutáni órában nyugszik. — *Mars* a
Nap után kel és kevés percczel esti 10h
előtt nyugszik; a nyugoti horizonton tehát
naplemente után kényelmesen megfigyelhető.
A Pisces csillagzat déli részén foglal helyet
közel az aequatorhoz, s onnan az Aries déli
részébe vonul, fényesebb csillagokat nem
érint útjában. — *Jupiter* δ Capricorni-től
kissé északkeletre áll, és északkelet irányú
útját lassan folytatja. Márczius 15-ike felé
☾ Aquarii-től jóval délre keresendő. Eggyelőre
még láthatatlan, a mennyiben a Nap után kel
és korán délután nyugszik. De márczius
20-ikától fogva kibontakozik a Nap sugarai-

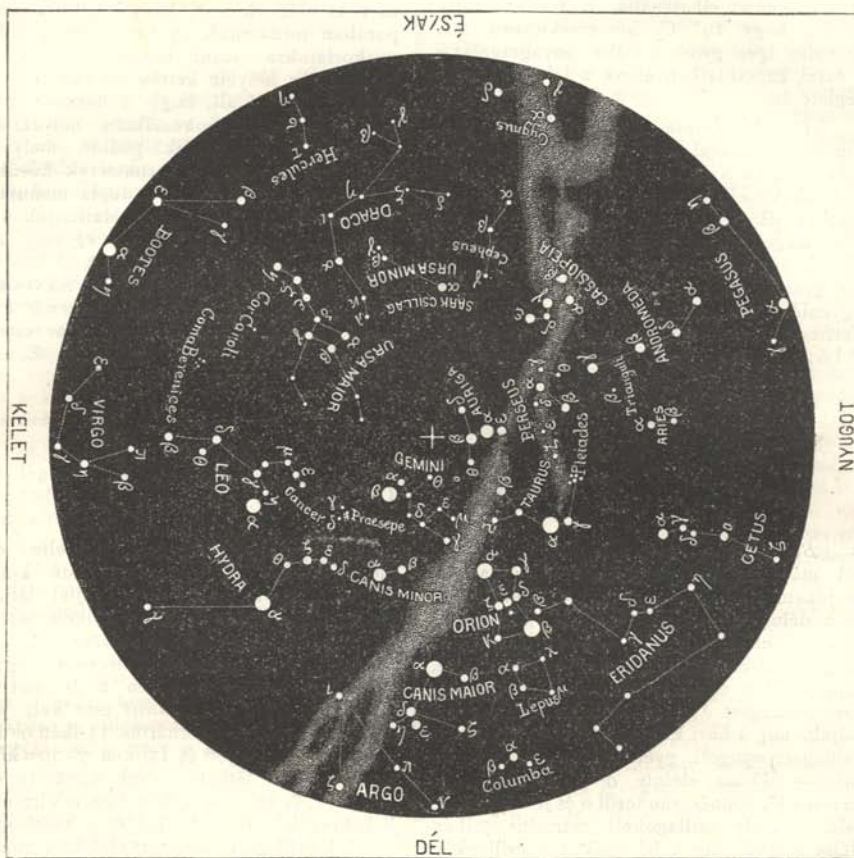
ból, úgy, hogy valamivel napkelte előtt
megfigyelhető. — *Saturnus* este kel és
reggel nyugszik, tehát egész éjjel látható.
Az oroszán csillagképében délkeletre áll α
és délre δ Leonistól, és lassú retrograd
mozgásánál fogva helyét észrevehetőleg alig
változtatja. Márczius 4-ikén a Nappal op-
pozícióban áll. — *Uranus* este kel, jóval
naplemente után (februárius 15-ikén 9h 15m,
márczius 1-je 8h 30m és 15-ikén 7h 30m körül)
és egész éjjel látható; csak napkelte után
nyugszik. A szűz csillagképében, a Virginis és
 β Librae között foglal helyet e távolságnak
az első csillagtól számított első harmadában.

Tünemények: Februárius 15-ikén 7h
46m e. első holdnegyed. — Februárius
16-ikán 9h r. a Neptun és a Hold együtt-
állása bekövetkező fedéssel. — Februárius
20-ikán 4h e. a Merkur pályájának nap-
távoli pontjában. — Februárius 21-ikén
11h e. a Mars pályájának felszálló csomójá-
ban. — Februárius 22-ikén 11h e. a Nep-
tun és a Nap quadraturában. — Februárius
23-ikán 7h e. a Hold a pályájának föld-
távoli pontjában; 8h 35m e. telehold. —
Februárius 24-ikén 1h e. a Saturnus és a
Hold együttállása. — Februárius 28-ikán
11h r. az Uranus és a Hold együttállása. —
Márczius 3-ikán 0h r. β Scorpii együttállása
a Holddal bekövetkező fedéssel, mely azon-

ban nálunk nem látható; 8h 54^m e. utolsó holdnegyed. — Márczius 4-ikén 4h e. a Saturnus oppozícióban a Nappal. — Márczius 5-ikén 8h r. a Merkúr és a Jupiter együttállása; előbbi bolygó 1° 26'-czel (körülbelül 3 teleholdtámrővel) délre áll. — Márczius 7-ikén 5h r. a Venus és a Hold együttállása. — Márczius 9-ikén 4h r. a Jupiter és a Hold együttállása 2h e. a

Merkúr és a Hold együttállása. — Márczius 10-ikén 2h r. a Hold a földközéleben; 1h 7^m e. újhold. — Márczius 13-ikán 1h r. a Merkúr eléri pályájának legdélibb pontját; 9h r. a Mars és a Hold együttállása.

E hónapban egyetlen nálunk látható csillagfedés sem lesz, és hasonlóképen a Jupiterholdak fogyatkozása sem figyelhető meg a bolygó napközelsége miatt.

A csillagos ég márczius 1-én este 8 óraker Budapesten.

A Nap ephemerise.

Nap	Rectascensio	Declinatio	Csillagidő délben
1891 februárius 19.	22 ^h 10 ^m 26. ^s 5	—11° 17' 15"	21 ^h 56 ^m 22. ^s 8
márczius 1.	22 ^h 48 ^m 21. ^s 8	— 7° 35' 57"	22 ^h 35 ^m 48. ^s 3
márczius 11.	23 ^h 25 ^m 27. ^s 4	— 3° 43' 39"	23 ^h 15 ^m 13. ^s 8

Nap	Időegyenlet	Napkelte	Napnyugta
1891 februárius 19.	+14 ^m 3. ^s 7	7 ^h 1 ^m r.	5 ^h 28 ^m e.
márczius 1.	+12 ^m 33. ^s 5	6 ^h 43 ^m r.	5 ^h 43 ^m e.
márczius 11.	+10 ^m 13. ^s 6	6 ^h 23 ^m r.	5 ^h 58 ^m e.